

Конференција на виском нивоу о будућности Европског суда за људска права

Декларација из Интерлакена

19. фебруар 2010. године

Конференција на виском нивоу у Интерлакену одржана 18. и 19. фебруара 2010. године на иницијативу Швајцарске као председавајуће Комитетом министара Савета Европе (у даљем тексту: „Конференција“):

ПП1 изражава чврсту посвећеност Држава уговорница Конвенцији за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“) и Европском суду за људска права (у даљем тексту: „Суд“);

ПП2 потврђује изузетни допринос Суда заштити људских права у Европи;

ПП3 подсећа на међусобну зависност између механизма надзора према Конвенцији и других активности Савета Европе у области људских права, владавине права и демократије;

ПП4 поздравља ступање на снагу Протокола број 14 уз Конвенцију 1. јуна 2010. године;

ПП5 са задовољством констатује ступање на снагу Лисабонског споразума, који предвиђа придруживање Европске уније Конвенцији;

ПП6 наглашава супсидијарну природу механизма надзора утврђеног Конвенцијом и посебно основне улоге коју национални органи, тј. владе, судови и скупштине морају да играју у гарантовању и заштити људских права на националном нивоу;

ПП7 примећује са дубоком забринутошћу да број представки пред Судом и дефицит између поднетих и решених представки наставља да расте;

ПП8 сматра да та ситуација ствара штету делотворности и кредибилитету Конвенције и њеног надзорног механизма и представља претњу квалитету и доследности судске праксе и ауторитета Суда;

ПП9 је уверен да су поред већ спроведених или предвиђених побољшања додатне мере неизбежне и хитно потребне да би се:

- I. постигла равнотежа између броја пресуда и одлука које је Суд донео и броја представки које се подносе;

- II. Суду омогућило да смањи број заосталих предмета и да се пресуде у новим предметима донесу у разумном року, посебно у предметима у вези са озбиљним повредама људских права;
- III. Обезбедило потпуно и брзо извршење пресуда Суда и делотворност његовог надзора од стране Комитета министара;

ПП10 сматра да ова декларација тежи да успостави мапу пута процеса реформе у смеру дугорочне делотворности система Конвенције;

Конференција

- (1) Још једном потврђује посвећеност Држава уговорница Конвенцији и праву на индивидуалну представку;
- (2) Подсећа на обавезу Држава уговорница да гарантују да су права и слободе утврђене Конвенцијом у потпуности обезбеђени на националном нивоу и позива на јачање начела супсидијарности;
- (3) Наглашава да ово начело подразумева заједничку одговорност Држава уговорница и Суда;
- (4) Наглашава важност гарантовања јасноће и доследности праксе Суда и посебно позива на јединствену и ригорозну примену критеријума у вези са допуштеношћу и надлежношћу Суда;
- (5) Позива Суд да максимално користи процедурална средства и изворе која има на располагању;
- (6) Наглашава потребу за делотворним мерама ради смањења броја очигледно недопуштених представки, потребу за делотворним филтрирањем тих представки и потребу да се нађу решења како поступати са представкама које се понављају;
- (7) Наглашава да је потпуно, делотворно и брзо извршење правоснажних пресуда Суда неизбежно;
- (8) Поново потврђује потребу одржавања независности судија и очувања непристрасности и квалитета Суда;
- (9) Позива на побољшање ефикасности система за надзор извршења пресуда Суда;
- (10) Наглашава потребу да се поједностави поступак измене одредби Конвенције организационе природе;

(11) Усваја следећи Акциони план као инструмент обезбеђења политичког водича за процес ка дугорочној делотворности система Конвенције;

Акциони план

А. Право на индивидуалну представку

1. Конференција поново потврђује основну важност права на индивидуалну представку као полазну тачку система Конвенције, који гарантује да се наводне повреде које национални органи нису делотворно размотрили могу изнети пред Суд.

2. У вези са великим бројем недопуштених представки, Конференција позива Комитет министара да размотри мере које би Суду омогућиле да се сконцентрише на своју основну улогу гаранта људских права и да доноси пресуде у основаним предметима непходном брзином, посебно у онима где је наводно дошло до озбиљних повреда људских права.

3. У вези са приступом Суду, Конференција позива Комитет министара да размотри додатне мере које могу допринети прописној примени правде и да посебно размотри под којим условима се могу предвидети нова процедурална правила или пракса, а да се при томе не ограничавају основане представке.

Б. Примена Конвенције на националном нивоу

4. Конференција подсећа да је прва и превасходна одговорност Држава уговорница да гарантују примену и спровођење Конвенције па, према томе, позива Државе уговорнице да се обавежу:

а) да ће наставити да подижу, где је прикладно у сарадњи са националним установама за људска права и другим релевантним телима, свест националних органа о стандардима Конвенције и осигурају њихову примену;

б) да ће у потпуности извршавати пресуде Суда, обезбеђујући предузимање неопходних мера како би се спречиле даље сличне повреде;

в) да ће узети у обзир праксу Суда која се развија, такође, и због разматрања закључака који се изводе из пресуде којом се утврђује повреда Конвенције од стране друге државе, где исти начелни проблем постоји и у њиховом сопственом правном систему;

г) да ће гарантовати, ако је неопходно и увођењем нових правних лекова, било да ће бити посебне природе или општи домаћи правни лек, да ће свако лице са доказивом тврдњом да су његова права и слободе утврђене Конвенцијом повређене, имати на располагању делотворни правни лек пред националним органом који треба да обезбеди накнаду где је прикладно;

д) разматрати могућност да се подржи да националне судије и, према случају, други независни правници виског ранга буду у Секретаријату Суда;

ђ) да ће осигурати оцену примене препорука које је усвојио Комитет министара како би се Државама уговорницама помогло да испуне своје обавезе.

5. Конференција наглашава потребу побољшања и унапређења циљева и координације других постојећих механизма, активности и програма Савета Европе, укључујући и позивање Генералног секретара на члан 52. Конвенције.

В. Филтрирање

6. Конференција:

а) позива Државе уговорнице и Суд да се потенцијалним подносиоцима представки дају свеобухватне и објективне информације о Конвенцији и пракси Суда, посебно о поступцима за подношење представки и критеријумима допуштености. У том смислу, Комитет министара може размотрити улогу канцеларија за информисање.

б) наглашава заинтересованост за темељну анализу праксе Суда у вези са представкама које су проглашене недопуштеним;

в) препоручује, у вези са механизмима филтрирања,

і. да Суд у кратком року успостави механизам у оквиру постојећег већа који ће вероватно обезбедити делотворно филтрирање;

іі. да Комитет министара размотри успостављање механизма филтрирања у оквиру Суда који излази из оквира поступања судије појединца и поступања предвиђеног под і).

Г. Представке које се понављају

7. Конференција:

а) позива Државе уговорнице да:

і. олакшају, према случају, у оквиру гаранција које Суд одреди и, како је неопходно, уз подршку Суда, усвајање пријатељских поравнања и једностраних декларација;

іі. сарађују са Комитетом министара, после правоснажне пилот пресуде, како би се усвојиле и спровеле опште мере које могу делотворно исправити структурне проблеме у основи предмета који се понављају.

б) нагласе потребу да Суд изради јасне и предвидиве стандарде за поступак „пилот пресуде“ у вези са избором представки, поступком који треба поштовати и поступањем са предметима у којима је доношење одлуке одложено, и да оцене дејства примене таквих и сличних процедура;

в) позива Комитет министара да:

i. размотри да ли предмете који се понављају могу да воде судије надлежне за филтрирање (види у горњем тексту Поглавље В);

ii. уведе приступ сарадње, укључујући све релевантне делове Савета Европе како би се Држави уговорници представиле све могуће опције потребне за исправку структурног проблема који пресуда открије.

Д. Суд

8. Наглашавајући важност очувања независности судија и непристрасности и квалитета Суда, Конференција позива Државе уговорнице и Савет Европе да:

а) осигурају, ако је неопходно побољшањем транспарентности и квалитета процедуре избора и на националном и на европском нивоу, потпуно поштовање критеријума Конвенције за избор судија Суда, укључујући познавање међународног јавног права и националних правних система као и знање бар једног службеног језика. Осим тога, судије Суда би требало да имају и неопходно практично искуство из области права;

б) одобре Суду, у интересу његовог ефикасног функционисања, неопходан ниво административне аутономије у оквиру Савета Европе.

9. Конференција, потврђујући заједничку одговорност Држава уговорница и Суда, позива Суд да:

а) избегава поновно разматрање чињеница или националног права ако су већ разматрани и за које су национални органи донели своје одлуке, у складу са судском праксом према којој он није четворостепени суд;

б) примењује јединствено и ригорозно критеријуме у вези са допуштеношћу и надлежношћу и у потпуности узима у обзир своју супсидијарну улогу у тумачењу и примени Конвенције;

в) у потпуности примењује нови критеријум допуштености предвиђен протоколом број 14 и да размотри друге могућности примене начела *de minimis non curat praetor*.

10. Како би се повећала његова ефикасност, Конференција позива Суд да настави са побољшањем његове интерне структуре и метода рада и да максимално користи процедурална средства и изворе која има на располагању. У том контексту, она посебно подстиче Суд да:

а) користи могућност да од Комитета министара тражи да се број судија о већима смањи на пет, како је предвиђено протоколом број 14;

б) настави са својом политиком утврђивања приоритета приликом поступања са предметима и настави да указује у својим пресудама на постојање структурног проблема, који може произвести значајан број представки које се понављају.

Ђ. Надзор над извршавањем пресуда

11. Конференција наглашава хитну потребу да Комитет министара:

а) припреми средства која ће омогућити ефикаснији и транспарентнији надзор над извршавањем пресуда Суда. У вези са овим, он позива Комитет министара да овај надзор ојача тако што ће се повећани приоритет и видљивост дати не само предметима у којима су потребне хитне појединачне мере, већ и предмети који показују веће структурне проблеме, придајући посебну пажњу потреби да се утврде домаћи делотворни правни лекови;

б) испита своје методе рада и правила како би се исти боље прилагодили садашњој реалности и били делотворнији у бављењу разним питањима која се појаве.

Ж. Поједностављени поступак за измену Конвенције

12. Конференција позива Комитет министара да размотри могућност увођења, на основу Протокола, поједностављеног поступка за све будуће измене одређених одредби Конвенције у вези са организационим питањима. Овај поједностављен поступак може се увести, на пример, кроз:

а) Статут Суда;

б) нову одредбу у Конвенцији која ће бити слична оној утврђеној чланом 41(г) Статута Савета Европе.

Реализација

Ради реализације Акционог плана, Конференција:

- (1) Позива Државе уговорнице, Комитет министара, Суд и Генерални секретаријат да у потпуности примењују Акциони план;**
- (2) Позива посебно Комитет министара и Државе уговорнице да се консултују са цивилним друштвом о делотворним мерама за реализацију Акционог плана;**
- (3) Позива Државе уговорнице да обавесте Комитет министара, до краја 2011. године, о предузетим мерама ради реализације релевантних делова ове Декларације;**
- (4) Позива Комитет министара да прати и реализује до јуна 2011. године, према случају у сарадњи са Судом и уз давање неопходног описа посла надлежним телима, мере утврђене у овој декларацији за које није потребна измена Конвенције;**

- (5) Позива Комитет министара да надлежним телима изда опис посла како би се до јуна 2012. године припремили предлози мера за које су потребне измене Конвенције. Тај опис посла треба да садржи предлоге механизма филтрирања у оквиру Суда и студију мера које омогућавају да се поједностави измена Конвенције;
- (6) Позива Комитет министара да оцени, у периоду од 2012. Године до 2015. године, у ком обиму су примена Протокола број 14 и употреба Акционог плана из Интерлакена побољшали стање Суда. На основу ове оцене, Комитет министара треба да одлучи, до краја 2015. године, да ли постоји потреба за даљим радњама. До краја 2019. године Комитет министара треба да одлучи да ли су се усвојене мере показале довољним за обезбеђење одрживог функционисања контролног механизма Конвенције или су потребне дубље промене;
- (7) Позива Швајцарску као председавајућу да ову Декларацију и Извештај са конференције у Интерлакену пренесе Комитету министара;
- (8) Позива будуће Председништво Комитета министара да прати реализацију ове Декларације.